

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

16. detsember 2010*

Kohtuasjas C-266/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel College van Beroep voor het bedrijfsleven (Maldalmaal) 29. mai 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. juunil 2009, menetluses

Stichting Natuur en Milieu,

Vereniging Milieudefensie,

Vereniging Goede Waar & Co

versus

**College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, varem
College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,**

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

menetluses osalesid:

Bayer CropScience BV,

Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie,

EUROOPA KOHUS (neljas koda)

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot (ettekandja), kohtunikud K. Schiemann,
L. Bay Larsen, C. Toader ja A. Prechal,

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. septembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Stichting Natuur en Milieu, esindajad: J. Rutteman, keda abistas advokaat B.N. Kloostra,

- Vereniging Milieudefensie, esindaja: advokaat B.N. Kloostra,

- Vereniging Goede Waar & Co, esindaja: advokaat B.N. Kloostra,

- College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, endise nimega College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen, esindaja: I.L. Rol, keda abistas advokaat R. van den Tweel,

- Bayer CropScience BV, esindajad: advokaadid D. Waelbroeck, E. Antypas ja E. Broeren,

- Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja Y. de Vries,

- Kreeka valitsus, esindajad: S. Papaïoannou ja I. Chalkias,

- Euroopa Komisjon, esindajad: P. Oliver ja B. Burggraaf,

olles 23. septembri 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivi 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta (EÜT L 230, lk 1; ELT eriväljaanne 03/11, lk 332) tõlgendamist ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 41, lk 26; ELT eriväljaanne 15/7, lk 375) tõlgendamist.

- 2 Taotlus on esitatud menetluses, mille ese on Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Milieudefensie ja Vereniging Goede Waar & Co tühistamiskaebus otsuse peale,

millega College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, endise nimega College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (edaspidi „CTB”) keeldus neile avalikustamast salati pinnal esineva või salatis sisalduva toimeaine propamokarb jääki ja tõhusust puudutavaid uuringuid ja väliuuringute protokolle (edaspidi „vaidlusalune otsus”).

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

Direktiiv 90/313/EMÜ

- 3 Nõukogu 7. juuni 1990. aasta direktiivi 90/313/EMÜ, mis käsitleb vaba juurdepääsu keskkonnateabele (EÜT L 158, lk 56; ELT eriväljaanne 15/01, lk 402), artikli 3 kohaselt:

„1. Kui käesolevas artiklis ei sätestata teisiti, tagavad liikmesriigid, et riigiasutustelt nõutakse keskkonnateabe kättesaadavaks tegemist kõikidele füüsilistele või juriidilistele isikutele nende taotluse korral ja ilma et nad peaksid oma huvi põhjendada.

Liikmesriigid määratlevad sellise teabe kättesaadavaks tegemise korra.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et taotletud teabe andmisest võidakse keelduda, kui see on seotud:

[...]

- äri- või tootmissaladusega, sealhulgas intellektuaalomandiga;
- isikuandmete ja/või isikutoimikute konfidentsiaalsusega;
- kolmanda isiku esitatud materjaliga, kui sellel kolmandal isikul ei ole selle materjali esitamise juriidilist kohustust;

[...]

Riigiasutuste valduses olevast teabest antakse osa, kui seda on võimalik eraldada eespool nimetatud huvidega seotud teemasid käsitlevast teabest.

[...]”

Direktiiv 90/642/EMÜ

- 4 Nõukogu 27. novembri 1990. aasta direktiivi 90/642/EMÜ teatavates taimset päritolu saadustes, sealhulgas puu- ja köögiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide lubatud piirnormide kehtestamise kohta (EÜT L 350, lk 71; ELT eriväljaanne 03/11, lk 68), mida on muudetud nõukogu 25. juuni 1997. aasta direktiiviga 97/41/EÜ (EÜT L 184, lk 33; ELT eriväljaanne 03/21, lk 207), artikli 5b lõike 2 kohaselt:

„Liikmesriigid seavad sisse korra artikli 1 lõikes 1 osutatud ja päritoluliikmesriigist nende territooriumile toodud saadustes sisalduvate jääkide alaliste või ajutiste piirnormide kehtestamiseks, võttes arvesse päritoluliikmesriigi head põllumajandustava ning ilma et see piiraks tarbijate tervise kaitseks vajalike tingimuste kohaldamist, juhul kui kõnealuste saaduste suhtes ei ole kehtestatud jääkide piirnorme artikli 3 lõike 1 või artikli 5a sätete kohaselt.”

Direktiiv 91/414

- 5 Direktiivi 91/414 artikli 5 lõike 1 kohaselt:

„Pidades silmas olemasolevaid teaduslikke ja tehnilisi teadmisi, kantakse toimeaine I lisasse esialgu kuni kümneks aastaks, kui võib eeldada, et kõnealust toimeainet sisaldavad taimekaitsevahendid vastavad järgmistele tingimustele:

- a) jäägid, mis tulenevad taimekaitsevahendite kasutamisest vastavalt heale taimekaitsetavale, ei mõju kahjulikult inimeste ega loomade tervisele ega põhjaveele ega

mõju ebasoodsalt keskkonnale, ning kui kõnealused jäägid on toksikoloogiliselt või keskkondlikult olulised, saab neid mõõta üldiselt kasutatavate meetoditega;

- b) nende kasutamine vastavalt heale taimekaitsetavale ei mõju kahjulikult inimeste ega loomade tervisele ega ebasoodsalt keskkonnale, nagu on sätestatud artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktides iv ja v.”

6 Direktiivi 91/414 artiklis 14 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks [...] direktiivi 90/313[...] kohaldamist, tagavad liikmesriigid ja komisjon, et taotlejate esitatud tootmis- ja ärisaladusi sisaldavat teavet käsitatakse konfidentsiaalsena, kui seda nõuab taotleja, kes soovib toimeaine kandmist I lissasse või kes taotleb luba taimekaitsevahendi jaoks, ning kui liikmesriik või komisjon aktsepteerib, et sellekohane nõudmine on õigustatud.

Konfidentsiaalsuse kohustust ei kohaldata:

[...]

- selliste katsete tulemuste kokkuvõtte suhtes, millega tehakse kindlaks aine või vahendi tõhusus ja kahjutus inimestele, loomadele, taimedele ja keskkonnale,

[...]”

Direktiiv 2003/4

7 Direktiivi 2003/4 põhjenduse 5 kohaselt:

„25. juunil 1998 kirjutas Euroopa Ühendus alla ÜRO Euroopa Majandusorganisatsiooni keskkonnateabele juurdepääsu, keskkonnaasjade üle otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioonile („Århusi konventsioon“). Pidades silmas Euroopa Ühenduse konventsiooniga ühinemist, peavad ühenduse õigusaktide sätted olema sellega kooskõlas.”

8 Direktiivi 2003/4 artikli 2 kohaselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *Keskkonnateave* – kirjalikus, nähtavas, kuuldavas, elektroonilises või mis tahes muus materiaalses vormis olev teave, mis käsitleb:
 - a) keskkonnaosade seisundit, nt õhk ja atmosfäär, vesi, mullastik, maa, maastik, ning looduslikud kooslused nagu märgalad, ranna- ja merealad; bioloogiline mitmekesisus ja selle koostisosad, sealhulgas geneetiliselt muundatud organismid, ning nende elementide omavahelised seosed;

- b) eri tegureid, nt ained, energia, müra, kiirgus või jäätmed, [...] heitmed ja muud ainete keskkonda sattumise juhud, mis mõjutavad või võivad mõjutada punktis a nimetatud keskkonnaosasisid;
- c) eri meetmeid (sealhulgas haldusmeetmeid), nt poliitika, õigusaktid, plaanid, programmid, keskkonnakokkulepped ja tegevused, mis mõjutavad või võivad mõjutada punktides a ja b nimetatud keskkonnaosasisid ja tegureid, ning samuti selliste keskkonnaosasisid kaitseks kavandatud meetmed või tegevused;

[...]

- f) inimeste tervislikku seisundit ja ohutust, sealhulgas toiduahela saastatus, asjakohastel juhtudel inimelu tingimused, kultuuriväärtused ja ehitised sel määral, kui neid mõjutavad või võivad mõjutada punktis a nimetatud keskkonnaosasisid seisund või nende osade kaudu punktides b ja c nimetatud mis tahes asjaolud.

[...].

- 9 Direktiivi 2003/4 artikli 4 „Erandid” lõikes 2 on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad sätestada keskkonnateabe taotluse tagasilükkamise, kui teabe avalikustamine võib kahjustada:

[...]

- d) äri- või tööstusteabe konfidentsiaalsust, kui selline konfidentsiaalsus on sätestatud siseriiklike või ühenduse õigusnormidega, et kaitsta seaduslikke majandushuvisid, sealhulgas avalikku huvi säilitada statistilist konfidentsiaalsust või maksude salastatust;

[...]

Lõikes 1 ja 2 mainitud tagasilükkamise põhjuste tõlgendamine peaks olema piiratud, võttes arvesse, kas avalikustamine teeniks konkreetsel üksikjuhul üldsuse huvisid. Igal üksikjuhul tuleb avalikustamisega teenitavaid üldsuse huvisid võrrelda tagasilükkamisega teenitavate huvidega. Liikmesriigid ei või lõike 2 punktide a, d, f, g ja h alusel sätestada taotluse tagasilükkamist, kui see on seotud keskkonda sattuvaid heitmeid käsitleva teabega.

[...]”

10 Direktiivi 2003/4 artiklis 11 on sätestatud:

„Direktiiv 90/313/EMÜ tunnistatakse alates 14. veebruarist 2005 kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid tuleb lugeda vastavalt lisas esitatud vastavustabelile”.

Otsus 2005/370/EÜ

11 Nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsusega 2005/370/EÜ keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 124, lk 1) kiitis Euroopa Liidu Nõukogu selle konventsiooni heaks.

Siseriiklikud õigusnormid

12 1962. aasta pestitsiidiseaduse (Bestrijdingsmiddelenwet 1962) artikli 22 kohaselt:

„1. Algemene Wet bestuursrecht'i (Madalmaade üldine haldusmenetluse seadus) artiklis 2:5 sätestatud konfidentsiaalse käsitlemise kohustust ei kohaldata sellise pestitsiidi koostisosadele, mis mõjub kahjulikult inimestele või loomadele ja taimedele, kelle säilimine on soovitatav.

2. Kui käesoleva seaduse sätete kohaselt või käesoleva seaduse alusel asjaomasele ministrile ja/või College'le edastatavad dokumendid sisaldavad andmeid, mida tuleb konfidentsiaalse tootmisteabe kaitsmiseks käsitleda konfidentsiaalselt, või kui kõnealustest dokumentidest on võimalik selliseid andmeid tuletada, teeb pädev minister või College dokumente edastava isiku kirjaliku taotluse korral otsuse andmete konfidentsiaalse käsitlemise kohta. Taotlus peab olema põhjendatud.

3. Pädev minister võtab vastu normid, mis määravad kindlaks, millistele andmetele konfidentsiaalse käsitlemise kohustus ei laiene”.

- 13 Ministri 19. oktoobri 1999. aasta määrusega muutis tervishoiu-, üldise heaolu ja spordiminister kooskõlas põllumajanduse, maastikukujunduse ja kalanduse riigisekretäriiga määrust pestitsiidijääkide kohta. Muudatusega kehtestati muu hulgas pestitsiidi propamokarb jäägi lubatud piirnormiks salati pinnal ja salatis 15 mg/kg.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 14 Salati pinnal esineva või salatis sisalduva propamokarbi jäägi piirnormi muudeti seoses taotlusega, mille esitas vahendile Previcur N antud loa omanik. Bayer Crop-Science BV (edaspidi „Bayer”) on loa omaniku õigusjärglane.
- 15 31. jaanuari 2005. aasta kirjaga esitasid põhikohtuasja kaebuse esitajad CTB-le taotluse edastada neile eelkõige kogu teave, mille alusel tehti otsus eespool nimetatud jäägi piirnormi kehtestamise kohta.

- 16 CTB lükkas 8. märtsi 2005. aasta otsusega põhikohtuasja kaebuse esitajate taotluse 1962. aasta pestitsiidiseaduse artikli 22 alusel tagasi. Selle otsuse peale esitasid kaebuse esitajad 14. aprilli 2005. aasta kirjaga vaide.
- 17 CTB teavitas 31. mail 2005 Bayerit põhikohtuasja kaebuse esitajate teabetaotlusest. Ta pakkus Bayerile loetletud dokumentide osas võimalust esitada taotlus teatavate andmete konfidentsiaalseks käsitlemiseks.
- 18 Bayer osutas 13. juuli 2005. aasta kirjas eelkõige dokumentidele, mis tema arvates sisaldavad tootmissaladusi. Seejuures on tegemist eeskätt jääkide kohta tehtud uuringute ja väliuuringute protokollidega. Nende dokumentide osas taotles ta konfidentsiaalsust.
- 19 CTB keeldus 22. juunil 2007 jääkide kohta tehtud uuringute ja väliuuringute protokollide avalikustamisest, põhjendades seda tootmissaladuse kaitsega. Ta koostas loetelu dokumentidest, mille koopia võib väljastada. Seda loetelu täiendati 17. juuli 2007. aasta parandusotsusega.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lahendab põhikohtuasja kaebuse esitajate kaebust 22. juuni 2007. aasta otsuse ja 17. juuli 2007. aasta parandusotsuse peale. Need kaks õigusakti koos kujutavad endast vaidlusalust otsust.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt selgitust, kas siseriiklik seadus, mille alusel keelduti teatud teabe avalikustamisest, ja selle kohaldamine käesoleval juhul on kooskõlas direktiivist 2003/4 tulenevate kohustustega.

- 22 Täpsemalt puudutab tema küsimus peale direktiivi 2003/4 ajalise kohaldamise käesoleva kohtuasja asjaoludele ka mõistet „keskkonnateave”, mida see direktiiv reguleerib. Esiteks küsib ta tegelikult seda, kas taimekaitsevahendi jäägi piirnormi kehtestamise aluseks olevad andmed kujutavad endast sellist keskkonnateavet ja kuuluvad seega nimetatud direktiivi esemelisesse kohaldamisalasse.
- 23 Sedastades lisaks, et direktiivi 91/414 artikkel 14 näeb ette tootmis- ja äriteabe tingimusteta konfidentsiaalsuse, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus nimetatud artikli ulatuse kohta, kuna selles on täpsustatud, et see kehtib, „ilma et see piiraks direktiivi 2003/4 kohaldamist”. Viimati mainitud direktiivi artiklis 4 seatakse esikohale tootmissaladusega seotud teabe konfidentsiaalsus või nõutakse siseriiklikelt asutustelt vähemalt seda, et nad võrdleksid asjaomaseid huve.
- 24 Lõpuks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas seda huvide võrdlemist saab teha üldiselt ja korraga kõigi seadusandja või pädeva haldusorgani vastu võetud sätetega seoses või tuleb seda teha üksikjuhtude kaupa.
- 25 Neil asjaoludel otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2003/4 [...] artiklis 2 kasutatud mõistet „keskkonnateave” tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka teavet, mis edastatakse taimekaitsevahendi loa

(laiendamise) siseriikliku menetluse raames seoses toiduainetes või jookides sisalduva pestitsiidi, selle koostisosa või lagunemissaaduse piirnormi kehtestamisega?

2. Kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt, siis milline on direktiivi 91/414/ [...] artikli 14 ja direktiivi 2003/4[...] vaheline seos, pidades silmas eelmises küsimuses nimetatud teavet, eeskätt – kas sellest seosest tulenevalt on direktiivi 91/414[...] artikkel 14 kohaldatav vaid siis, kui sellega ei kahjustata direktiivi 2003/4[...] artikli 4 lõikes 2 sätestatud kohustusi?

3. Kui esimesele ja teisele küsimusele antavast vastusest peaks ilmnema, et vastustaja on käesoleval juhul kohustatud kohaldama direktiivi 2003/4[...] artiklit 4, siis kas sellest artiklist tuleneb, et kõnealuses sättes ette nähtud avalikustamisega teenitavate üldsuse huvide ja avalikustamisest keeldumisega teenitavate erihuvide võrdlemine peab toimuma õiguse kohaldamise tasandil või võib see toimuda ka siseriiklike õigusaktide vastuvõtmise tasandil?”

Suulise menetluse uuendamise taotlus

- ²⁶ Bayer ja Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie taotlesid 7. oktoobri 2010. aasta kirjaga suulise menetluse uuendamist, väites sisuliselt seda, et tuleb vaielda küsimuse üle, kas põhikohtuasjas kõnealune teave puudutab heitmete keskkonda viimist direktiivi 2003/4 artikli 4 lõike 2 mõttes. Huvitatud isikute väidete kohaselt on kohtujurist nimelt oma ettepanekus seda heitmete keskkonda viimise mõistet analüüsinud, kuigi esiteks eelotsusetaotluse esitanud kohus ei olnud esitanud selle kohta ühtegi

küsimust ja teiseks, kuigi teatud pooled ei olnud esitanud ühtegi argumenti seoses selle mõistega ja kuigi need pooled, kes käsitlesid seda oma märkustes, andsid nimeetatud kohtujuristi ettepanekus järgitud tõlgendusele täiesti vastupidise tõlgenduse.

- 27 Siinkohal tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib omal algatusel või kohtujuristi ettepanekul või poolte taotlusel kodukorra artikli 61 kohaselt määrusega suulise menetluse uuendada, kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt informatsiooni või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud (vt eelkõige 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-42/07: Liga Portuguesa de Futebol Professional ja Bwin International, EKL 2009, lk I-7633, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 28 Seevastu ei näe Euroopa Liidu Kohtu põhikiri ja kodukord pooltele ette võimalust esitada märkusi vastuseks kohtujuristi ettepanekule (vt eespool viidatud kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Professional ja Bwin International, punkt 32).
- 29 Käesolevas kohtuasjas leiab Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist, et tal on olemas kogu vajaminev teave vastamaks eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele ning et kohtuasja lahendamisel ei tule tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud.
- 30 Järelikult tuleb jätta suulise menetluse uuendamise taotlus rahuldamata.

Eelotsuse küsimused

Sissejuhatavad märkused

- 31 Tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on arvamusel, et põhikohtuasja asjaolusid tuleb hinnata seoses õigusega, mis oli kohaldatav vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise kuupäeval. Seetõttu taotleb ta Euroopa Kohtult sel kuupäeval kehtinud direktiivi 2003/4 tõlgendust. Seevastu kinnitavad Madalmaade valitsus ja komisjon, et tõlgendus peab käsitlema direktiivi 90/313 sätteid, mis tunnistati direktiiviga 2003/4 kehtetuks alles 14. veebruaril 2005 ning mis oli jõus nii kuupäeval, mil pädevale asutusele esitati teave, mille avalikustamist taotletakse, kui ka kuupäeval, mil pädev ametiasutus sai esimest korda teabe avalikustamise taotluse.
- 32 Sellega seoses on oluline meenutada, et põhimõtteliselt on uus õigusnorm kohaldatav alates selle õigusakti jõustumisest, milles norm sisaldub. Kuigi seda ei kohaldata varasema seaduse kehtivusajal tekkinud ja lõplikult väljakujunenud õiguslikele olukordadele, kohaldatakse seda nende tulevikus tekkivate tagajärgede suhtes ja ka uute õiguslike olukordade suhtes (vt selle kohta 6. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-428/08: Monsanto Technology, EKL 2010, lk I-6765, punkt 66). Teisiti on üksnes siis, kui uue õigusnormiga kaasnevad erisätted, mis määravad konkreetselt kindlaks selle ajalise kohaldamise tingimused, kui õigusaktide tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttest ei tulene teisiti.
- 33 Käesoleval juhul tuleb nentida, et direktiiv 2003/4, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 90/313, ei sisalda selle kohta ühtegi erisätet.

- 34 Lisaks ei saa õigust tutvuda keskkonnateabega täpsemalt määratleda enne kuupäeva, mil pädevad asutused peavad võtma vastu otsuse neile esitatud taotluse kohta. Nagu kohtujurist on märkinud oma ettepaneku punktis 28, tuleb asutustel alles sel hetkel kõiki kohtuasja faktilisi ja õiguslikke asjaolusid arvestades hinnata, kas taotletud teavet tuleb või ei tule anda.
- 35 Kuna käesoleval juhul on vaidlusalune otsus vastu võetud pärast direktiivi 2003/4 ülevõtmise tähtaja möödumist ja kuna puuduvad sätted, mis on vastuolus nimetatud direktiiviga, siis tuleb põhikohtuasja asjaolusid igal juhul hinnata lähtudes õigusest tutvuda keskkonnateabega, nagu see on määratletud selle direktiiviga, mis ei tee pealegi artiklis 3 mingit vahet teabe laadil, mille avalikustamist ta reguleerib, s.o teabel, mis oli pädevate asutuste valduses enne 14. veebruari 2005 ja teabel, mis neil oli ainult pärast seda kuupäeva.
- 36 Järelikult tuleb Euroopa Kohtul vastata esitatud küsimustele direktiivi 2003/4 silmas pidades, nagu taotleb eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Esimene küsimus

- 37 Direktiivi 2003/4 artiklis 2 on loetletud selle direktiiviga määratletud eri keskkonnateabe kategooriad, mida liidu õigus kohustab avalikustama nimetatud direktiivis määratletud korras. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese küsimuse eesmärk on

sisuliselt määratleda, kas teave, mis on kõne all põhikohtuasjas, kuulub ühte nendest kategooriatest.

- 38 Sellega seoses tuleb veel märkida, et vaidlusaluse otsusega keeldutakse avalikustamast jääkide kohta tehtud uuringute ja väliuuringute protokolle, mis tehti direktiivi 91/414 kohaldamisalasse kuuluva toote kasutamise loa laiendamise menetluse raames. Nagu nähtub nimetatud direktiivi põhjendusest 4, nentis liidu seadusandja mainitud direktiivi vastu võttes eelkõige seda, et taimekaitsevahendid võivad mõjuda taimekasvatusele ebasoodsalt; nende kasutamine võib tuua kaasa riske ja ohte inimeste, loomade ja keskkonna jaoks, eriti juhul, kui taimekaitsevahendid viiakse turule ilma eelneva ametliku kontrolli ja loata ning kui neid kasutatakse valesti.
- 39 Seega ei saa vaidlustada seda, et vaidlusaluses otsuses käsitletud ja toidus sisalduva taimekaitsevahendi jäägiga seonduv teave kuulub loa andmise menetlusse, mille eesmärk on täpselt ette näha riske ja ohtusid inimesele, loomadele ja keskkonnale. Sellest lähtuvalt on see teave iseenesest selline, mis võib puudutada, nagu nähtub direktiivi 2003/4 artikli 2 punkti 1 alapunktist f, inimese tervislikku seisundit ja ohutust, käesoleval juhul ka toiduahela saastatust.
- 40 Siiski kuulub seda laadi teave artikli 2 punkti 1 alapunkti f kohaselt direktiivi 2003/4 kohaldamisalasse ainult juhul, kui artikli 2 punkti 1 alapunktis a nimetatud keskkonnanosade seisund või nende osade kaudu sama artikli 2 punkti 1 alapunktides b ja c nimetatud mis tahes asjaolud mõjutavad või võivad mõjutada inimeste tervislikku seisundit, ohutust ja toiduahela saastatust, mida see teave puudutab.

41 Direktiivi 2003/4 artikli 2 punkti 1 alapunkt a käsitleb keskkonnaosade seisundit, nagu õhk ja atmosfäär, vesi, mullastik, maa, maastik, ning looduslikud kooslused nagu märgalad, ranna- ja merealad; bioloogiline mitmekesisus ja selle koostisosad, sealhulgas geneetiliselt muundatud organismid, ning nende elementide omavahelised seosed. Artikli 2 punkti 1 alapunkt b käsitleb eri tegureid, nt ained, jäätmed, heitmed ja muud ainete keskkonda sattumise juhud, mis mõjutavad või võivad mõjutada artikli 2 punkti 1 alapunktis a nimetatud keskkonnaosasisid.

42 Sel juhul teenib teabe andmine taimekaitsevahendite jäägi kohta sellistes taimedes või taimede peal nagu põhikohtuasjas salat, eesmärki piirata ühe bioloogilise mitmekesisuse koostisosa muundumise ohtu ja eelkõige ohtu, et need jäägid imuvad maapinda või põhjavette, võimaldades kontrollida propamokarbi jäägi piirnormati kindlaksmääratud taset. Isegi kui see teave ei hõlma ise otseselt hinnangut nende jääkide tagajärgede kohta inimtervisele, puudutab see keskkonna koostisosi, mis võivad mõjutada inimest, kui jääke on liiga palju, ja just selle kontrollimine on selle teabe eesmärk.

43 Neil asjaoludel tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2003/4 artiklis 2 kasutatud mõistet „keskkonnateave” tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka teavet, mida edastatakse taimekaitsevahendi loa andmise või laiendamise siseriikliku menetluse raames seoses toiduainetes või jookides sisalduva pestitsiidi, selle koostisosa või lagunemissaaduse piirnormati kehtestamisega.

Teine küsimus

- 44 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas direktiivi 91/414 artikli 14 sätteid tuleb tõlgendada nii, et need on kohaldatavad vaid siis, kui sellega ei kahjustata direktiivi 2003/4 artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.
- 45 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et direktiivi 91/414 artikli 14 teine lõik sisaldab nimekirja dokumentidest ja teabest, mida ei saa käsitleda konfidentsiaalsena. Viienda taande kohaselt kuuluvad nende sekka „selliste katsete tulemuste kokkuvõtted, millega tehakse kindlaks aine või vahendi tõhusus ja kahjutus inimestele, loomadele, taimedele ja keskkonnale”. Seepärast tuleb sellises olukorras, nagu on põhikohtuasjas kõne all enne konfidentsiaalsuse kaitse ulatuse määratlemist, mida Bayer direktiivi 91/414 artikli 14 esimese lõigu alusel taotles, pädevatel siseriiklikel asutustel kontrollida, kas asjaomane teave ja dokumendid on loetletud artikli 14 teises lõigus olevas nimekirjas.
- 46 Et vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele, tuleb meenutada, et keskkonnateabega tutvumise tingimused olid esialgu kehtestatud direktiivis 90/313, mis tunnistati direktiiviga 2003/4 alates 14. veebruarist 2005 kehtetuks.
- 47 Direktiivi 91/414 artiklis 14 esitati põhimõte, mille kohaselt võivad turuleviimise loa taotlejad nõuda, et nende esitatud tootmis- ja ärisaladusi sisaldavat teavet käsitataks konfidentsiaalsena, aga seda „ilma et see piiraks direktiivi 90/313 kohaldamist”. Viimati

mainitud direktiivi artiklis 3 nähti ette, et liikmesriigid võisid taotletud keskkonnateabele juurdepääsu andmisest keelduda, kui see oli seotud äri- või tootmissaladusega.

- 48 Direktiiv 90/313 on asendatud direktiiviga 2003/4, mille artiklis 4 nähakse ette vähem range tootmis- ja ärisaladuste kaitse kui see, mis tuleneb direktiivide 91/414 ja 90/313 nimetatud sätetest nende koostoimes, kuna seal nõutakse, et otsustamaks keskkonnateabe avalikustamisest keelduda või seda avalikustada, tuleb avalikustamisest keeldumisega teenitud huvi võrrelda avalikustamisega teenitava üldsuse huviga.
- 49 Sellega seoses on oluline märkida, et alates 14. veebruarist 2005 tuleb direktiivi 2003/4 artikli 11 sõnaselgete sätete kohaselt direktiivi 91/414 artiklit 14 käsitada nii, et see ei viita enam mitte direktiivile 90/313, vaid direktiivile 2003/4. Kuna direktiiv 2003/4 ei sisalda sellega seoses ühtegi vastupidist sätet, tuleb edaspidi anda direktiivi 91/414 artiklis 14 tehtud viitele direktiivile 2003/4 täielik õiguslik toime.
- 50 Seega tuleb nimetatud artiklit 14 käsitada nii, et ilma et see piiraks direktiivi 2003/4 sätete kohaldamist, tagavad liikmesriigid ja komisjon, et taimekaitsevahendite turuleviimise loa taotlejate esitatud tootmis- ja ärisaladusi sisaldavat teavet käsitatakse konfidentsiaalsena, kui seda nõuavad taotlejad ja kui liikmesriik või komisjon aktsepteerib, et huvitatud isikute sellekohane nõudmine on õigustatud.
- 51 Järelikult tuleb sellises olukorras, mis on arutusel põhikohtuasjas, asjaomase liikmesriigi pädevatel asutustel, kellele on esitatud taotlus esitatud andmete konfidentsiaalseks käsitlemiseks, lahendada see taotlus nimetatud artiklis 14 ette nähtud tingimusi järgides, eeldusel, et see käsitus ei too kaasa seda, et asutused ei täida oma kohustusi,

mida neil nüüdsest peale tuleb direktiivi 2003/4 kohaldades täita, sest neile on lisaks esitatud taotlus sama teabega tutvumiseks.

- 52 Nimetatud kohustused nähtuvad direktiivi 2003/4 artikli 4 sätetest. Need sätted võimaldavad liikmesriikidel ette näha, kas keskkonnateabe taotlust, välja arvatud siis, kui teave puudutab heitmete keskkonda viimist, saab tagasi lükata põhjusel, et nimetatud teabe avalikustamine riivab äri- või tootmisteabe konfidentsiaalsust, juhul kui see konfidentsiaalsus on ette nähtud siseriiklikus õiguses või liidu õiguses. Ometigi nõutakse neis ka seda, et tagasilükkamise põhjust tõlgendataks kitsendavalt, võttes arvesse üldsuse huvi teabe avalikustamise vastu ja seda, et igal üksikjuhul tuleb avalikustamisega seonduvat üldsuse huvi võrrelda avalikustamisest keeldumisega teenitava huviga.
- 53 Neil asjaoludel, kus pädevatele asutustele on esitatud taotlus tutvuda keskkonnateabega, mille on andnud taimekaitsevahendite turuleviimise loa taotleja, ja pädevatele asutustele tundub taotlus kaitsta teavet kui tootmis- või äriteavet direktiivi 91/414 artikli 14 mõttes õigustatud, on need asutused siiski kohustatud rahuldama teabega tutvumise taotluse, kui teave puudutab keskkonda sattuvaid heitmeid või muudel juhtudel, kui ilmneb, et avalikustamisega teenitav üldsuse huvi on avalikustamisest keeldumisega teenitavast huvist kaalukam.
- 54 Eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et tingimusel et selline olukord, nagu on arutusel põhikohtuasjas, ei kuulu nende hulka, mis on loetletud direktiivi 91/414 artikli 14 teises lõigus, tuleb nimetatud artikli 14 esimese lõigu

sätteid tõlgendada nii, et need on kohaldatavad vaid siis, kui see ei piira direktiivi 2003/4 artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

Kolmas küsimus

- 55 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas direktiivi 2003/4 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et seal ette nähtud keskkonnateabe avalikustamisega teenitavat üldsuse huvi tuleb avalikustamisest keeldudes teenitava erihuviga võrrelda igal pädevatele asutustele esitatud üksikjuhul eraldi või saab selle määratleda siseriikliku seadusandja vastu võetud üldaktiga.
- 56 Sellega seoses tuleb sedastada, et juba direktiivi 2003/4 artikli 4 sõnastusest nähtub, et liidu seadusandja nägi ette, et huvide võrdlemine peab käesoleval juhul toimuma igal üksikjuhul eraldi.
- 57 Ei direktiivi 91/414 artikli 14 sätted ega ka ükski muu direktiivi 2003/4 säte ei luba arvata, et asjaomaste huvide võrdlemist, nagu see on ette nähtud viimati mainitud direktiivi artiklis 4, võib asendada mõni muu meede peale huvide analüüsimise igal üksikjuhul eraldi.
- 58 Siiski ei ole see asjaolu takistuseks sellele, et siseriiklik seadusandja määrab üldkohaldatava normiga kindlaks kriteeriumid, mis võimaldavad asjaomaste huvide võrdlevat hindamist lihtsustada, eeldades vaid seda, et see norm ei vabasta pädevaid asutusi

kohustusest analüüsida direktiivi 2003/4 alusel esitatud keskkonnateabega tutvumise taotluse lahendamisel tõhusalt iga menetletavat olukorda eraldi.

- 59 Eeltoodud kaalutluste põhjal tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2003/4 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et seal ette nähtud keskkonnateabe avalikustamisega teenitavat üldsuse huvi tuleb avalikustamisest keeldumisega teenitava erihuviga võrrelda igal pädevatele asutustele esitatud üksikjuhul eraldi, isegi kui siseriiklik seadusandja määratleb üldkohaldatava normiga kriteeriumid, mis võimaldavad asjaomaste huvide võrdlevat hindamist lihtsustada.

Kohtukulud

- 60 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta artiklis 2 kasutatud mõistet „keskkonnateave” tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka teavet, mida edastatakse**

taimekaitsevahendi loa andmise või laiendamise siseriikliku menetluse raames seoses toiduainetes või jookides sisalduva pestitsiidi, selle koostisosa või lagunemissaaduse piirnormi kehtestamisega.

- 2. Tingimusel et selline olukord, nagu on arutusel põhikohtuasjas, ei kuulu nende hulka, mis on loetletud nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivi 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta artikli 14 teises lõigus, tuleb nimetatud artikli 14 esimese lõigu sätteid tõlgendada nii, et need on kohaldatavad vaid siis, kui see ei piira direktiivi 2003/4 artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.**

- 3. Direktiivi 2003/4 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et seal ette nähtud keskkonnateabe avalikustamisega teenitavat üldsuse huvi tuleb avalikustamisest keeldumisega teenitava erihuviga võrrelda igal pädevatele asutustele esitatud üksikjuhul eraldi, isegi kui siseriiklik seadusandja määratleb üldkohaldatava normiga kriteeriumid, mis võimaldavad asjaomaste huvide võrdlevat hindamist lihtsustada.**

Allkirjad